

Nyhetsbrev från Yrkesföreningar mot Tobak

A Non Smoking Generations nya reklamfilm "Burning like a cigarette" börjar rökande ungdomar brinna till tonerna av Kleerup och Lykke Li. Filmen är ett samarbete mellan Forsbergs reklamstudenter och dito framtida filmare från Dramatiska Institutet.

På sätt och vis är reklamfilmen ett återvändande till en tradition där man använt skräckpropaganda för att påverka, men här i en ny tappning.

Jag tror att vi måste hitta starkare uttryck för att visa att tobak dödar hälften av sina användare, samtidigt som debuterna fortsätter. Man går mot röd gubbe och cyklar utan hjälm och tror att man är odödlig. Rökare blundar för konsekvenserna eftersom de "inte drabbar mig" – för att inte tala om beslutsfattare i samhället som inte riktigt vill ta i problemet och saknar kunskap. Vi måste hitta nya sätt att kommunicera som väcker engagemang och som leder till insikt, så att fler verkar i frågan.

JAG ÄR MEDVETEN OM att påverkan oftast är en process som tar tid och att framgång är resultatet av en tråkigt arbete. Det är lätt att bli otålig, när det snudd på är lika många pojkar och flickor som röker nu som det var när kulturförklarade "En Rökfri Generation" bildades. Rökfria serveringar och rökfri arbetstid är exempel på kloka, kraftfulla satsningar som har bidragit till att allt färre vuxna röker. Att hindra tobakens framfart hos unga är ingen quick fix men genom att minska tillgängligheten, så skulle mycket vinnas. Vägen dit kantas av ett batteri av åtgärder men den viktigaste, enligt min mening är att drastiskt minska antal försäljningsställen.

UNDER MIN TID som generalsekreterare har jag ofta ägnat mig åt sk. "spinn", samtidigt som jag lutat mig mot "doctors" som Göran Boëthius och det betydelsefulla statliga Folkhälsoinstitutet. Samarbetet med olika aktörer inom tobakspreventiva nätverket har varit en självklar bas för mig och A Non Smoking Generation och nu också för andra företrädare i drogfrågan.

Tillsammans har vi ofta ställt krav på att politiker/beslutsfattare ska "ta tobaksfrågan på allvar" och "skjuta till resurser". Men vi som jobbar för att begränsa tobakens plats i samhället måste dock själva bevaka och tolka omvärlden och därtill anpassa oss.

– Det räcker tydligen inte med att säga "tobak dödar"!

Vi ska vrida och vända på frågor – detta med syftet att intressera beslutsfattare och andra opinionsbildare att öka sina kunskaper, så att förändringar kommer till stånd. För det räcker tydligen inte med att säga att tobak dödar!

NÄR JAG NU EFTER FEM ÅR lämnar uppdraget som generalsekreterare är jag stolt men inte nöjd.

Jag är stolt över att ha utvecklat vår organisation och på det sätt vi själva verkar och ihop med andra inom tobaken och andra drogförebyggare.

Att det inom kort finns en aktiv tung tankesmedja, som kommer få stor betydelse för att begränsa tobakens plats i samhället känns helt rätt.

I 30 ÅR HAR A Non Smoking Generation varit verksam. Vårt namn är vår vision.

Inom 30 år jag övertygad om att vi uppnått vårt mål och jag & du har varit den del i det.

MÅLET 2040 måste bli en nationell angelägenhet inom en fyra års period.

Skämtsamt i denna ytterst allvarliga fråga kan jag kalla det en Finnkamp - där alla är vinnare!

Fredrik Söderhielm

Avgående
Generalsekreterare,
A Non Smoking
Generation
(Stiftelsen En Rökfri
Generation)

Innan årets slut kommer en efterträdare till Fredrik Söderhielm att göras känd.

Tobaksfakta

92 % av Vänsterpartiets riksdagskandidater, 85 % av Socialdemokraternas och 91 procent av Miljöpartiets anser att det vore mycket bra eller ganska bra om Sverige inför dold försäljning av tobak.

Endast 16 % av Moderaternas riksdagskandidater tycker det vore bra. Dock är 50 % av centerpartisterna, 68 % av folkpartisterna och 73 % av kristdemokraterna positiva till dold försäljning.

Källa: Novus attitydundersökning bland 2010 års riksdagskandidater, läs mer på sid 2

I Norrbotten tar tre elitklubbar upp kampen mot snuset. Klubbarna vill halvera snusandet bland idrottarna till 2015. De tre klubbarna är LF Basket, Luleå Hockey och Bodens BK. I genomsnitt snusar 26 procent av klubbarnas aktiva. Riksgenomsnittet för män ligger på 19 procent. Sisu Idrottsutbildarna och Norrbottens idrottsförbund vill minska snusandet inom idrotten och får draghjälp av de tre klubbarna.

► Källa: Norrbottens-Kuriren

Svensk ortopedisk förening driver just nu kampanjen Rökfri operation. I en debattartikel på Läkartidningens hemsida framhåller föreningens ordförande Olle Svensson och Göran Modin, ordförande i föreningens patientsäkerhetskommitté att rökstopp inför operation inte är "en fråga om prioritering, diskriminering eller moralisering". Eftersom det finns god evidens för att rökstopp nära nog halverar komplikationsrisken är detta en patientsäkerhetsfråga och inget annat, framhåller de.

► Källa: Läkartidningen

AP-fonderna har investeringar på 5,5 miljarder kronor i tobaksbolag. Drygt två miljarder av pensionspengarna är investerade i Swedish Match. Därefter följer Philip Morris International med 1 175 miljoner, förutom 760 miljoner som investerats i Philip Morris moderbolag Altria. I British American Tobacco har AP-fonderna investerat 873 miljoner, i brittiska Imperial Tobacco 293 miljoner och i Japan Tobacco 274 miljoner.

Moderater motståndare till åtgärder i Tobakskonventionen

Moderata samlingspartiet, som gick starkt framåt i riksdagsvalet, företräds av många motståndare till erkänt effektiva tobakspolitiska åtgärder.

Det framgår av en attitydundersökning som företaget Novus genomförde bland riksdagskandidaterna strax före valet. Undersökningen gjordes på uppdrag av den nybildade Tankesmedjan Tobaksfakta, se artikel här intill).

I stort sett alla riksdagskandidater ansåg att Sverige ska följa internationella konventioner, som Tobakskonventionen. Men när det gäller synen på konkreta åtgärder som länderna enats om i Tobakskonventionen rådde tydliga åsiktsskillnader mellan partierna.

– Det finns ett stort trovärdighetsproblem i det största allianspartiet. Man säger sig vilja verka för ett "Hälsosamt Sverige", men är emot de åtgärder man genom Tobakskonventionen förpliktat sig att genomföra. Åtgärder som bidrar till att skydda barn och unga från att komma in i ett nikotinberoende och hjälper vuxna att komma ur beroendet, kommenterar Göran Boëthius som är engagerad i tankesmedjan.

NOVUS INTERVJUADE 215 slumpmässigt valda riksdagskandidater på plats 1 och 2 (kompletterat med några på tredje plats) på valsedlarna.

Svaren visar att moderaterna är starkt emot att

införa dold försäljning av tobaksprodukter. 74 procent tycker att det skulle vara dåligt att införa en sådan lag. De rödgröna har motsatt uppfattning. Mest positiva till dold försäljning är Miljöpartiet och Vänsterpartiet, 91 respektive 92 procent tycker att en sådan lag vore bra. 85 procent av socialdemokraterna tycker detsamma. Centern är splittad i frågan (50 procent är för och 44 procent mot) medan dold försäljning stöds av en majoritet både av folkpartister och kristdemokrater. Även till att införa neutrala tobaksförpackningar och driva på arbetet för ett förbud mot smaktillsatser i tobak säger moderaterna ett kraftfullt nej.

SVERIGES REGERING har de senaste åren genom handelsminister Ewa Björling aktivt arbetat för att EU ska upphäva sitt snusförbud. Det enda parti där en majoritet (73 procent) av riksdagskandidaterna tycker detta är bra är moderaterna.

Att själv röka eller snusa var vanligare bland de nya riksdagskandidaterna än bland dem som redan satt i Riksdagen. 6% av "gamla" och 12% av nya kandidater röker dagligen eller ibland. Motsvarande siffror för snusning var 7% respektive 10%. Vänsterpartiet hade den största andelen (18%) rökare, och Moderaterna störst andel (20%) snusare.

► Hela undersökningen finns att läsa på tobaksfakta.se

Tobakskonventionens parter möts igen

► **DEN 15-20 NOVEMBER** 2010 är det dags för det fjärde mötet för de länder som anslutit sig till Tobakskonventionen.

Conference of Parties 4, COP4, äger rum i Punta del Este, Uruguay. På agendan står bl a att anta rekommendationer för genomförande av konventionens artikel 12, om utbildning, kommunikation och allmänhetens medvetande. Tyskland, Palau, Turkiet och Sverige är huvudansvariga för det förslag som ska diskuteras och sannolikt antas.

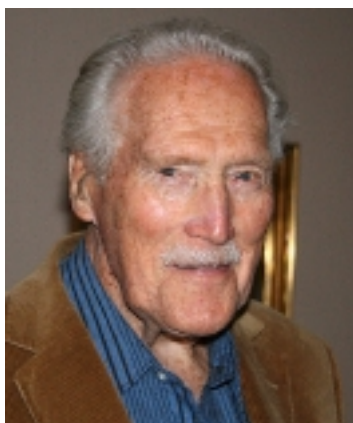
Även rekommendationer för artikel 14, om tobaks-

användning, ska diskuteras och enligt planerna antas.

Många andra mer och mindre kontroversiella frågor finns på dagordningen. Alla dokument som är underlag för mötet finns på länken:

http://apps.who.int/gb/fctc/E/E_cop4.htm

Framework Convention Alliance rapporterar inför, under och efter mötet på www.fctc.org

Pionjär fyllde 100 år

Läkaren och den tobaksförebyggande pionjären Börje Ejrup firade sin hundra-åriga födelsedag under sommarens Stockholmsbesök.

– Minnenas mångfald – det är det som kan göra det underbart att vara 100 år, sade den tobaksförebyggande pionjären Börje Ejrup i en intervju strax efter sin hundraårsdag i augusti.

Börje Ejrup är läkaren som redan på 1950-talet byggde upp Sveriges första klinik för rökavvänjning. 2006 utnämndes han till hedersledamot i Läkare mot Tobak. Börje Ejrup och hans hustru bor sedan många år i

USA, med familj.

Hans engagemang i tobaksförebyggande arbete har varit stort. Han har varit aktiv i många olika organisationer och har arbetat för att minska tobaksförbrukningen i Sverige. Han har också varit en viktig röst i kampen mot tobaksindustrin och för en hälsosamare livsstil. Han har varit en förebild för många andra i sin bransch och har gjort stora bidrag till samhället. Han har också varit en viktig röst i kampen mot tobaksindustrin och för en hälsosamare livsstil. Han har varit en förebild för många andra i sin bransch och har gjort stora bidrag till samhället.

Hallå där...

...Ewy Thörnqvist, du har rekryterats till ett heltidsjobb inom den nystartade Tankesmedjan Tobaksfakta?

– Det stämmer. En tankesmedja på tobaksområdet känns som något bra och spännande som jag gärna vill arbeta med. Jag började den 15 september och kommer att jobba tillsammans med en rad specialister som är knutna till tankesmedjan på olika sätt

VAD HAR DU FÖR BAKGRUND?

– Jag har arbetat inom folkhälsoområdet i 25 år med många olika frågor. Tobaksprevention har jag arbetat med tidigare, inom Stockholms läns landsting i slutet av 1980- och början av 1990-talet. 1993 kom jag till Folkhälsoinstitutet. Senast kommer jag från ett uppdrag hos Handisam.

VAD FYLLER DINA ARBETSDAGAR JUST NU?

– Dels uppdaterar jag mina kunskaper och kontakter på tobaksområdet och sätter mig in i de aktuella tobakspolitiska frågorna. Och dels befinner sig tankesmedjan i en viktig och intressant analys- och planeringsfas där vi funderar på bl a

vad utgången av valet kommer att innebära och hur vi ska komma vidare i tobaksfrågan.

– En viktig sak kommer att vara att vidga cirkelarna i det tobaksförebyggande och opinionsbildande arbetet. Vi behöver på olika sätt nå nya målgrupper.

Fotnot: Ewy Thörnqvists e-post är tankesmedjan@tobaksfakta.se

Tankesmedjan Tobaksfakta är en partipolitiskt obunden, ideell förening som bildats av Yrkesföreningar mot Tobak och dit övriga medlemmar i Svenskt nätverk för tobaksprevention inbjudits. Hittills har VISIR, Riksförbundet SMART och Astma- och Allergi Förbundet beslutat om att bli medlemmar och fler väntas ansluta sig.

Tankesmedjan Tobaksfakta ska arbeta med insamling av kunskap, analyser, kunskapspridning och opinionsbildning. Målgrupperna är beslutsfattare, opinionsbildare och aktiva inom det tobaksförebyggande arbetet. Tankesmedjans informationskanal blir www.tobaksfakta.se, vars nyhetsförmedlande funktion kommer att behållas. Arbetet med att förnya sajten har inletts.

Tankesmedjans medarbetare håller för närvarande på att arbeta fram kunskapsunderlag på olika centrala områden. Ett annat fokus är att formera en samrådsgrupp av tobakspreventivt intresserade riksdagsledamöter.

EU-kommissionen har inlett ett offentligt samråd för att se över direktiv 2001/37/EG om tobaksvaror. Alla berörda parter uppmanas att lämna synpunkter på olika åtgärder som skulle kunna vidtas för att öka kunskaperna om farorna med tobaksbruk, få människor mer motiverade att sluta röka och förhindra att de börjar röka. Åtgärder som, enligt kommissionen, övervägs är t.ex. större, dubbelsidiga hälsovarningar i form av bilder på cigarettpaketet, neutrala förpackningar och regler för skadliga, beroendeframkallande och stimulerande ämnen i tobaksvaror. Samrådet är ett viktigt steg inför antagandet av ett lagförslag som planeras i början av 2012.

► Läs mer http://ec.europa.eu/health/tobacco/consultations/tobacco_cons_01_en.htm

New York City vidgar sitt rökförbud på arbetsplatser, restauranger och i barer till att även omfatta stadens 1 700 parker, två mil badstränder, strandpromenader och de bilfria områdena vid Times Square.

– De vetenskapliga bevisen för att passiv rökning skadar hälsan även utomhus är obestridliga, sade borgmästare Michael Bloomberg när nyheten presenterades.

► Källa: www.tobaksfakta.se

En majoritet, 171 stycken, av världens länder har nu anslutit sig till WHO:s ramkonvention om tobaksprevention, Framework Convention on Tobacco Control, FCTC.

► Källa: www.fctc.org

Internat gav hjälp till tobaksfrihet

I september 2007 genomförde Sjuksköterskor mot Tobak i samarbete med Vårdförbundet under en vecka ett tobaksavvänjningsinternat för sjuksköterskor på pensionat Fridhem på Gotland.

SmT följde under ett år dessa sjuksköterskor och kunde konstatera att femton av sjutton förblev tobaksfria. Detta goda resultat föranledde att en ny internatvecka planerades tillsammans med Vårdförbundet och kunde genomföras den 5-10 september i år.

Ca 25 sjuksköterskor anmälde sitt intresse och slutligen fick femton mycket motiverade möjlighet att delta. På pensionat Fridhem på Gotland samlades de för att under sex intensiva dagar få hjälp att tackla alla svårigheter efter att ha slutat röka/snusa. Det var 13 kvinnor och två män mellan 30 och 65 år. Fyra var snusare, en var blandbrukare och resten rökare.

Veckan fylldes med gruppsamtal där Motiverande Samtal (MI) upptog största delen. För övrigt var dagarna fyllda med avslapp-

ningsövningar, mental träning, yoga, fysiska aktiviteter, chokladprovning, akrylmålning mm. Allt med målsättning att stärka motivationen att bibehålla den nyvunna tobaksfriheten. När det var dags för hemfärd var alla gruppmedlemmar starkt motiverade att se sig själva som tobaksfria nu och i framtiden.

Kursledarna Yvonne Bergmark Bröske, Mona Ringbjer och Mona Wahlgren säger:

– Sjuksköterskor mot Tobak har som målsättning att bland annat inspirera och motivera sjuksköterskor till tobaksfrihet. Att återigen fått möjlighet att stödja kollegor som vill sluta röka/snusa under en inspirerande internatvecka på Gotland, har känts fantastiskt.

Gruppen kommer att följas under ett år. Första kontakten blir ett mailbrev. I januari – ca 4 månader efter stoppet, kommer alla att ses i Stockholm på ett uppföljningsmöte. Ytterligare uppföljning kommer att ske vid 6 månader och 12 månader.

besöker Sverige varje som- gagemang för tobakspreven- de med intresset för sjukdo- ppens perifera kärl och har genom åren. När han börja- med rökavvänjning rökte e halva läkarkåren och ris- d rökning var ännu mycket da. Han har med glädje följt a utvecklingen av tobaksfrå- om idag bekymrar honom är

att tobaksindustrin fortfarande lyckas locka nya generationer av rökare till sig:

– Det är förvånande att ungdomar i vår moderna och upplysta tid fortfarande har lust att riskera så mycket. Men det beror väl på den där viljan att göra tvärsemot som ungdomar har. Upplysningen måste fortsätta – man måste hålla på och tjata!

Mycket tobaksprevention i Almedalsvimlet

▶ **ALMEDALSVECKAN 2010 SLOG ALLA REKORD.** Rekordmånga evenemang, rekordmånga arrangörer, rekordmånga journalister, rekordmånga besökare osv. Även tobaksfrågans synlighet var större än någonsin tidigare. I bildcollaget ser du några av alla tobaksförebyggare som var på plats och höll seminarier, plockade fimpar på gatorna, ställde frågor vid andras seminarier, nätverkade och bildade opinion på andra sätt. Almedalsveckan 2011 arrangeras den 3-9 juli.

Foto: Bengt Dahlstedt

Tobak eller Hälsa

ges ut av paraplyorganisationen **Yrkesföreningar mot Tobak** (▶ www.tobaccoorhealthsweden.org) där sex föreningar samarbetar för en tobaksfri framtid.

Årsprenumeration: 50 kr.
Rabatt vid gruppnumeration.

Marianne Roos och **Sara Sanchez** på kansliet
Tel: 08-669 81 58, **fax:** 08-669 81 65,
E-post: professionals@globalink.org
Besöksadress: Västgöttagatan 2, plan 3
Postadress: Box 4180, 102 64 Stockholm

Ansvarig utgivare: Lena Sjöberg,
tel 070-663 68 34 e-post: lena.sjoberg@lio.se
Redaktör: Helene Wallskär, tel 08-645 18 34 e-post: wallskar@globalink.org
Dahlstedt & Wallskär mediaproduktion AB,
Selmedalsringen 22, 129 36 Hägersten.

Kontakt med Yrkesföreningarna

LÄKARE mot TOBAK
▶ www.doctorsagainsttobacco.org

TANDVÅRD mot TOBAK
▶ www.dentistryagainsttobacco.org

SJUKSKÖTERS KOR mot TOBAK
▶ www.nursesagainsttobacco.org

LÄRARE mot TOBAK
▶ www.teachersagainsttobacco.org

FARMACI mot TOBAK
▶ www.pharmacyagainsttobacco.org

PSYKOLOGER mot TOBAK
▶ www.psychologistsagainsttobacco.org

Tryck: Pressgrannar AB,
Norrköping, ISSN: 1104-5639

På gång

▶ **Drogfokus är namnet på en nationell konferens** om alkohol, narkotika, dopning och tobak den 27-28 oktober i Örebro. Arrangörer är regeringens ANDT-sekretariat, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, Dopingjouren, European Cities Against Drugs, Kriminalvården, Läkemedelsverket, Polisen, Socialstyrelsen, Statens folkhälsoinstitut, Statens institutionsstyrelse, Sveriges Kommuner och Landsting, Trafikverket, Tullverket och Örebro kommun.

▶ **Tobaksfritt arbetsliv** handlar det om vid ett seminarium på Norra Latin i Stockholm den 17 november kl 9.30-16. Arrangör är Nationella tobaksuppslaget vid Statens folkhälsoinstitut. Seminariet är kostnadsfritt och riktar sig till alla som är intresserade av att lära sig mer om hur man arbetar med tobak på arbetsplatsen. Lunch och kaffe ingår. Anmälan via länken www.fhi.se/konf20101117

▶ **Snuset är i fokus** vid ett seminarium hos Svenska Läkaresällskapet den 24 november kl 8.30-16. Medarrangör är Statens folkhälsoinstitut. Seminariet riktar sig främst till beslutsfattare, politiker och tjänstemän på nationell och regional nivå forskare men även personer med samordningsansvar för tobaksfrågan samt frivilligorganisationer. Mer information på www.fhi.se

▶ **Odontologisk Riksstämman** hålls i Göteborg den 18 och 19 november. Tandvård mot Tobak står värd för ett seminarium där Jenny Häggström, med dr, Karolinska Institutet, föreläser om beroende och Natasha Anderberg, folkhälsoenheten i Örebro, presenterar sin rapport om vattenpipa. TmT har också en monter som bl a bemannas av tobakspreventivt intresserade studenter från tandvårdsutbildningarna.

▶ **Sjuksköterskor mot Tobak** ordnar en studiedag i kansli lokalerna på Fatburen i Stockholm den 26 november kl 9.30-16.30. Temat är Socialstyrelsens nya nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande arbete i vården. Läs mer på www.nursesagainsttobacco.se

▶ **Medicinska riksstämman** hålls den 1-3 december i Göteborg. Tobaksfrågan väl representerad på Hälsotorget, där grundtemat blir Socialstyrelsens nya riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder i hälso- och sjukvården. Läkare mot Tobak, Sjuksköterskor mot Tobak, Tandvård mot Tobak, Psykologer mot Tobak, Tankesmedjan Tobaksfakta, Nätverket för tobakspreventivt arbete i landsting och regioner samt Svensk ortopedisk förening ställer ut på tobakstemat.